

Harri Nõmmiksaar
juhataja
„31“ jaanuar 2020.a

„Autom“ Põltsamaa Liiklusklubi MTÜ B-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava

1. Üldalused

Õppekavarühm	Põhiõppekavad
Õpetamise korralduslikud alused	<p>B-kategooria mootorsõidukijuhi koolitus koosneb teorialoengutest ja õppesõitudest vastavuses koolitaja õppeplaanile. Lisaks peab algastmes läbima mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse. Teorialoengud viiakse läbi auditoorses õppevormis või auditoorse, elektroonilise ja praktikumi õpete kombineeritud vormis.</p> <p><u>Algastme</u> õppesõidud toimuvad koolitaja sõidukiga.</p> <p><u>Lõppastme</u> õppesõidud toimuvad koolitaja sõidukiga või õpilase soovil ja koolitaja nõusolekul õpilase kasutuses oleva autoga.</p>
Üldised õpiväljundid	<p>Pärast <u>algastme</u> koolituskursuse läbimist peab õpilane teadma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) liiklusreegleid; 2) juhile vajalikke omadusi; 3) teega seonduvat; 4) teisi liiklejaid arvestavaid spetsiifilisi ohutegureid; 5) üldeeskirju ja muid küsimusi; 6) sõiduki, veose ja sõitjatega seotud ohutustegureid; 7) liiklusohutusega seotud mehhaanilisi aspekte; 8) sõiduki turvavarustuse otstarvet; 9) kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele; 10) keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; 11) säästliku sõidustiili põhimõtteid ja keskkonnasäästliku juhtimise seost ohutusega. <p>Pärast <u>algastme</u> koolituskursuse läbimist peab õpilane oskama:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sõitu kavandades hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina; 2) suurema ohu allika valdajana arvestada teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejatega, ja tagama oma käitumisega nende ohutuse; 3) kasutada sõidukit keskkonda säästvalt; 4) kohaneda liikluses toimuvate muutustega; 5) hinnata võimaliku liiklusohutliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; 6) juhtida oma sõidukit viisil, mis välistab ohtlikke

	<p>olukordade tekitamist;</p> <ol style="list-style-type: none"> 7) järgida liiklusreegleid ja neid praktikas kasutada; 8) aru saada, kui sõiduki kasutamine on liiklusele ohtlik, ja käituma olukorra kohaselt; 9) Ohutult sõidukisse siseneda ja sõidukist väljuda; 10) valmistada sõidukit ette ohutuks sõiduks; 11) alustada sõitu tõusul; 12) tagurdada otse või pöördega paremale või vasakule, jäädes õigele sõidurajale; 13) pöörata tagasi, kasutades edasi- ja tagasikäiku; 14) parkida sõidukit ja lahkuda parkimiskohalt; 15) pidurdada täpselt kuni seisma jäämiseni, vajadusel äkkpidurdada. <p>Pärast <u>lõppastme</u> koolituse läbimist peab õpilane olema süvendanud algastmes saadud teadmisi ja oskusi ning saavutanud iseseisva juhina piisava liiklemise vilumuse, mis annab valmiduse juhiloa saamiseks.</p>
Õpingute alustamise tingimused	<p><u>Algastme</u> õpingute alustaja peab omama B-kategooria mootorsõiduki tervisenõuetele vastavat kehtivat tervisetõendit ning peab olema vähemalt 15,5-aastane.</p> <p><u>Lõppastme</u> õpingute alustaja peab omama B-kategooria mootorsõiduki tervisenõuetele vastavat kehtivat tervisetõendit. Lisaks peab õpingute alustajal olema B-kategooria juhtimisõigus, mis võib olla peatunud kuni 1 aastaks.</p>
Õppe maht	<p><u>Algastme</u> teoriakursuse maht on vähemalt 30 tundi, millest elektroonilise õppevormi puhul peab koolitav osalema vähemalt 6 tundi auditoorsetes loengutes, ning õppesõite tuleb läbida vähemalt 30 sõidutundi.</p> <p>Esmaabikoolituse maht on teooriaõppes 16 tundi, millest 6 tundi on praktikumi vormis.</p> <p><u>Lõppastme</u> koolituse maht on vähemalt 4 teooriatundi, millest elektroonilise õppevormi puhul peab koolitav osalema vähemalt 1 tunni auditoorses loengus ja libedasõidu riskivältimise teooriaõppe 1 tunni praktikumina õppekohas, ning õppesõitu peab läbima vähemalt 2 sõidutundi.</p> <p>Õppeteemade mahud teemade lõikes on toodud punktis 2.</p>
Õppekeskkonna kirjeldus	<p>Teoreetiline osa viiakse läbi koolituse läbiviimiseks sobivas õpperuumis, õppeplatsil või osaliselt e-õppe keskkonnas. Sõiduõpe viiakse läbi õppesõidukitega õppesõiduväljakul ja tänavaliikluses.</p>
Õppematerjalide loend	<p><u>Algastmes</u> Liiklusseadus ja liiklustestid. Õppijal tuleb iseseisvalt täiendavalt läbi töötada liiklusreeglid, lahendada liiklusteste, lugeda temaatikaga seotud liiklusohutuse alast kirjandust (paber kandjal või elektroonilise õppe materjalidena).</p> <p><u>Lõppastmes</u> puudub.</p>
Lõpetamise tingimused ja väljastatavad dokumendid	<p>Eksam loetakse sooritatuks, kui eksamineeritav vastab õigesti vähemalt 90 protsenti küsimustest ja on edukalt sooritanud sõidueksami harjutused.</p>
Koolituse läbiviimiseks vajalik kvalifikatsioon, õpi- või töökogemus.	<p>Koolitust viivad läbi mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsiooniga lektorid ja sõiduõpetajad.</p>

<p>Juhendaja roll ja võimalused juhendaja kaasamiseks juhi ettevalmistamisel täiendava sõidupraktika saamisel.</p>	<p><u>Algastmes</u> piisava sõidukogemuse omandamisel (Õpingukaardil märges „lubatud teeliiklusesse“) on õpilasel võimalik seadusega kehtestatud korras teha lisasõite juhendajaga. Lisasõite juhendajaga ei arvestata kooli õppekavas ettenähtud sõiduõppe läbimisena. <u>Lõppastmes</u> puudub.</p>
--	---

2. Õppeteemade mahud

Juhi esmaõppe algaste						
Juhi esmaõppe algastme põhikoolitus						
Teooriaõpe			Sõiduõpe			
Teema nr	Õppeteema	Õppe-tunde	Teema nr	Sõiduteema	Sõidu-tunde	
T1*	Sissjuhatav loeng õppeklassis (käsitletakse teemasid T11 ja T12)		S11-S12	Juhi tööasend ja turvavarustus; sõiduki käsitlemine	1	
T11	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest	0,5	S12-S14	Sõiduki käsitlemine; sõiduuskuste hindamine	1	
T12	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine	1,5	S21/1	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel	1	
T13/1	Liiklus kui süsteem	1	S21/2	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel	1	
T13/2	Liiklus kui süsteem	1	S21/3	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel	1	
T13/3	Liiklus kui süsteem	1	S22/1	Sõiduki juhtimine erinevates liiklusesituatsioonides	Sõidu lõpetamine ja parkimine	1
T13/4	Liiklus kui süsteem	1	S22/2		Sõidu lõpetamine ja parkimine	1
T14/1	Ohutu liiklemise põhimõtted	1	S231/1		Sõiduki juhtimine intensiivses linnaliikluses	1
T14/2	Ohutu liiklemise põhimõtted	1	S231/2		Sõiduki juhtimine intensiivses linnaliikluses	1
T15	Teiste liiklejatega arvestamine	1	S232/1		Maanteeõit	1
T2*	II vaheloeng õppeklassis (käsitletakse teemasid T16 ja T17)		S232/2		Maanteeõit	1
T16	Sõiduki turvalisus	1	S233/1		Ristmike ületamine	1
T17	Inimene sõidukijuhina	1	S233/2		Ristmike ületamine	1
T21/1	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites	1	S234		Sõiduki manööverdamine erinevates liiklusoludes	1
T21/2	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites	1			Sõiduki iseseisev juhtimine etteantud teekonnal	1
T21/3	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites	1		S235		
T22/1	Sõidujärjekord sõites	1	S31	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	1	
T22/2	Sõidujärjekord sõites	1	S32	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal	1	
T22/3	Sõidujärjekord sõites	1	S33/1	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	1	
T23	Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis	1	S33/2	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine maanteel	1	
T24	Sõiduki peatumine ja sõidu lõpetamine	1	S33/3	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine maanteel	1	
T25/1	Käitumine liiklusõnnetuse korral	1		Sõitmine individuaalse programmi järgi (tunni teema valitakse eelnevate teemade seast vastavalt iga õpilase individuaalsele vajadusele)	7	
T25/2	Käitumine liiklusõnnetuse korral	1				
T3*	III vaheloeng õppeklassis (käsitletakse teemasid T31 ja T32)					
T31	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige	1				
T32	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil	1				
T33	Keskkonda säästev sõiduki kasutamine	1				

T34/1	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes	1			
T34/2	Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes	1			
T35	Läbitud teemade kokkuvõte ja tagasiside kursuse kohta; õppeklassis	1	S34	Omandatud sõiduuskuste hindamine	1
Juhi esmaõppe algastme libedasõidu koolitus					
Teooriaõpe			Sõiduõpe		
RT1/1	Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	1	RS	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine	1
RT1/2	Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine	1			
Juhi esmaõppe algastme pimedaja koolitus					
Teooriaõpe			Sõiduõpe		
PT	Pimedaja ajal sõiduki juhtimine	1	PS	Pimedaja ajal sõiduki juhtimine	1
Kokku esmaõppe algastmes		30	Kokku esmaõppe algastmes		30
Mootorsõidukijuhi esmaabikoolitus					
Teooriaõpe			Praktikaõpe		
EA01	Abi kutsumine, õnnetusolukorra hindamine ja õnnetusolukorras tegutsemine	1	EAP	Esmaabi praktikum ja teadmiste kontroll õppeklassis	6
EA02	Verejooksu sulgemine, haavade sidumise võtted	1			
EA03	Luumurrud, seljavigastused	1			
EA04	Kannatanu seisundi hindamine (sealhulgas kannatanu asendi muutmisega seotud ohud), esmaabi olemus ja üldpõhimõtted, välistingimustes abiandmise iseärasused, edasise tervisekahju ennetamine	1			
EA05	Kannatanu seisundi hindamine (sealhulgas kannatanu asendi muutmisega seotud ohud), esmaabi olemus ja üldpõhimõtted, välistingimustes abiandmise iseärasused, edasise tervisekahju ennetamine	1			
EA06	Esmaabi vigastuste korral – keha pindmised ja sügavad vigastused (sealhulgas liiklusõnnetusele iseloomulikud vigastused), sisemised verejooksud	1			
EA07	Esmaabi teadvusetuse korral – vabade hingamisteede	1			

	tagamine, hapnikupuudusest põhjustatud ajukahjustuse ennetamine, elustamine				
EA08	Esmaabi põletuse ja külmakahjustuse korral sõltuvalt põhjustest (termilised, keemilised)	1			
EA09	Meditsiinilise šoki olemus ja šokiseisundis kannatanu abistamine	1			
EA10	Mürgistused, hammustused (rästik, loomad, herilase mesilaste nõelamisest tingitud ohud anafülaktiline šokk. Psühholoogiline esmaabi, mitme erineva vigastusega kannatanu abistamise algoritm	1			
Kokku esmaabikoolituses		10	Kokku esmaabikoolituses		6
Teooria- ja sõidueksam Maanteeametis					
Esmase juhiloa saamine					
Juhi esmaõppe lõppaste					
Lõppastme koolitus					
Teooriaõpe			Sõiduõpe		
LT1/1	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis	1	LS1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine	1
LT1/2	Käitumine libedates teeoludes	1			
LT1/3*	Liiklusõnnetuste tekkimise põhjused	1			
LT2	Libedasõidu riskivältimise praktikum	1	LS2	Libedasõidu riskivältimise harjutused õppeväljakul	1
Kokku lõppastme koolituses		4	Kokku lõppastme koolituses		2

* E-õppes õppijatele kohustuslik auditoorne õpe

3. Õppeteemade sisud ja õpiväljundid teemade lõikes

3.1. Algastme põhikoolituse teooriaõpe

T11	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Teema lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja koolitaja õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Seatakse koolitusele ühised eesmärgid. Vajadusel sõlmitakse leping.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Luua eeldused olukorrale, kus juhi ettevalmistamise määruises seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; * teab õppetöö korraldust; * teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; * on omaks võtnud juhi ettevalmistamise määruises seatud juhi koolituse eesmärgid.

T12	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Teema lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse raames palju iseseisvat tööd. Teema raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Aidatakse õpilasel koostada individuaalne õppeplaan – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatakse õpilase aktiivset rolli õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplaan.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * on valmis vastutama oma õppimise eest; * on koostanud individuaalse õppeplaani; * teab, kuidas koolitaja iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.

T13/1, T13/2, T13/3, T13/4	Liiklus kui süsteem
Teema lühikirjeldus	Liiklus koosneb mitmest osast – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus – moodustades süsteemi. Süsteemi erinevad osad on vastasmõjus – muutused ühes kutsuvad esile ka muutused teistes. Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminid, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused mõistmaks liiklust kui süsteemi.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; * teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; * mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana; * teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

T14/1, T14/2	Ohutu liiklemise põhimõtted
Teema	Võimalikke ettetulevaid liiklusolukordi on väga palju ja neid ükshaaval selgeks

lühikirjeldus	õppida ei ole võimalik. Teema raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Teema üldesmärgid	Lua eeldused isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; * teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; * teab märguandeid ja nende kasutamise seotud reegleid; * on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

T15	Teiste liiklejatega arvestamine
Teema lühikirjeldus	Liiklejate käitumises on vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid erisusi. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Ühe liikleja poolt tehtud viga ei vii vältimatult õnnetuseni kui teine pool teab mida ette võtta õnnetuse ärahoidmiseks. Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada.
Teema üldesmärgid	Lua eeldused teiste liiklejatega arvestava käitumise kujunemiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; * teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; * teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähekaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohu suurendavaid tegureid; * omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega; * mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust; * on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähekaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.

T16	Sõiduki turvalisus
Teema lühikirjeldus	Autotööstus areneb väga kiiresti. Sõidukite tootjad pööravad järjest suuremat rõhku sõidukite turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades sõidukis oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * mõistab sõiduki kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; * teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine); * teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on motiveeritud turvavarustust kasutama; * teab sõitjate- ja veoseveo ja turvavarustuse kasutamise nõudeid; * teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid; * teab kasutatavale mootorsõidukile kehtivaid tehnoseisundi nõudeid; * teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel; * teab sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.

T17	Inimene sõidukijuhina
Teema lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivsed mõju juhi käitumisele saab vältida.
Teema üldesmärgid	Luaa eeldused mõistmaks erineva liikluskäitumise põhjuseid, saada teadlikuks enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luaa eeldused strateegiate väljatöötamiseks neid kahjulikke mõjusid vähendada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; * teab kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; * teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; * on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; * on motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises; * teab kõrvaliste tegevuste mõju juhile ning sellest tulenevaid ohte.

T21/1, T21/2, T21/3	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites
Teema lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, millised on tee erinevad osad ja nende otstarbed; mille järgi ära tunda eraldi rada ühissõidukile, kergliiklejatele jms; kui sõiduradasid on mitu, siis milline rada valida; kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse sõiduki asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Teema üldesmärgid	Luaa eeldused sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab, kuidas sõitu ohutult alustada; * teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet; * teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid; * teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; * on motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
T22/1, T22/2, T22/3	Sõidujärjekord sõites
Teema	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on õige sõidujärjekorra määramine teede

lühikirjeldus	lõikumisalade ja teega külgnevate alade ületamisel. Omandatakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnevate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Analüüsitakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused ristmike ja teega külgnevate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks ristmikel sõites võimalikke ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; * omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; * on motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.

T23	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Teema lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtimine erineb asulas sõidust peamiselt sõidukiiruse poolest. Suurema sõidukiirusega kaasneb oht õnnetuse korral rohkem viga saada; midagi olulist võib tähele panemata jääda; kui ohtu märgatakse, siis on vähem aega õige otsuse vastuvõtmiseks ja tegutsemiseks. Lubatud sõidukiirust ületatakse siin ka rohkem - sõit tundub ohutum, sõidukiiruse hüpnoos jms. Kuid ka väljaspool asulat ja kiirteel saab ohutult sõita – valides oludele vastava sõidukiiruse ja hoides enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused motivatsiooni suurenemiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid; * teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; * omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; * on motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
T24	Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine
Teema lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse peatumise

	ja parkimise ning hädapeatamisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reeglite järgimiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid; * teab, kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda; * on motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima. * teab, kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.

T25/1, T25/2	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Teema lühikirjeldus	Liiklusõnnetus on riskiolukord, kuhu ükski juht ei taha sattuda. Kui aga liiklusõnnetus siiski juhtub, eeldab see juhilt kindlate reeglite järgi käitumist. Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; * teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.

T31	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Teema lühikirjeldus	Omandatakse möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib möödasõidul ette tulla ja kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; * teab, kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata; * teab, kuidas käituda möödasõidetava rollis; * on motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.

T32	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Teema lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides saab mõjutada sõidu ohutust. Luu eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat riski vältimise ja keskkonna säästmise

	eesmärgil planeerida.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; * mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; * on motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; * teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, väsimus, halb nägemine jms).

T33	Keskkonda säästev sõiduki kasutamine
Teema lühikirjeldus	Auto kasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Sõiduvii si valikuga, sõidu planeerimisega, auto korralise hooldamisega, eelsojendi kasutamisega, auto valikuga ostes jms. Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused auto säästlikuks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luu eeldused motivatsiooni suurendamiseks autot kasutades keskkonda säästa. Luu eeldused enesehinnanguks – kui motiveeritud keegi on autot keskkonda säästvalt kasutama.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * teab, kuidas sõiduki kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; * oskab leida sõiduki kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; * teab, kuidas jälgida kütusekulu; * on motiveeritud sõidukit kasutades keskkonda säästma; * mõistab, et säästlik sõiduvii on ka ohutu sõiduvii.

T34/1, T34/2	Sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Teema lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja rattavahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult sõidukit juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et sõidukile mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes sõidukile mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel teemadel: peatamisteed = reageerimisteed + pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteedonna sõltuvus sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmise seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida.

Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: * teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; * teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.
--------------	---

T35	Läbitud teemade kokkuvõte ja tagasiside kursuse kohta
Teema lühikirjeldus	Enne koolituskursuse tunnistuse väljastamist peab tulevane juht olema omandanud mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooni taseme teoreetilised teadmised.
Teema üldeesmärgid	Võtta kokku kogu õppe teoreetiliste teadmiste teemad ning anda tagasiside tulevase juhi teoreetiliste teadmiste hetkeseisust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: * tunneb ennast kindlalt mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooni teoreetilistes teadmistes

3.2. Algastme põhikoolituse sõiduõpe

S11-S12	Juhi tööasend ja turvavarustus; sõiduki käsitlemine
Teema lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi muuks liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul, turvahallis ja/ või selleks kohandatud simulaatoril, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida sõiduki vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal sõiduki kasutamine on ohtlik. Harjutatakse mootori käivitamist, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemist.
Teema üldesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjalt .
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli, näiteks kasutades sõiduki käsiraamatut; * oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; * oskab kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel turvavarustust kinnitada, samuti selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; * oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; * teab juhi vales tööasendist ja turvavarustuse vales kasutamisest tulenevaid ohte; * on motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjalt.

S12-S14	Sõiduki käsitlemine; sõiduoskuste hindamine
Teema lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Harjutatakse mootori käivitamist, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdumist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetamist, pidurdumist jms. Harjutamist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev sõiduki käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustamiseks vähese liiklusega teel.
Teema üldesmärgid	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemise oskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkamiseks vähese liiklusega teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, sõidukit sujuvalt ja äkkpidurdamisega peatada ning sõidurada vahetada
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teedel; * teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; * omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; * on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.

S21	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel jaguneb järgmisteks teemadeks: S21/1 Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel S21/2 Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel S21/3 Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel
Teema lühikirjeldus	Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemiseiga seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Teema üldesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Luuakse eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luuakse eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; * omab vajalikke oskusi vähese liiklusega teel liiklemiseks; * oskab peatuda ja parkida teel; * teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; * mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; * omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teel, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

S22-S23	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides jaguneb järgmisteks
----------------	--

	teemadeks: S22/1 Sõidu lõpetamine ja parkimine S22/2 Sõidu lõpetamine ja parkimine S231/1 Sõiduki juhtimine intensiivses linnaliikluses S231/2 Sõiduki juhtimine intensiivses linnaliikluses S232/1 Maanteeõit S232/2 Maanteeõit S233/1 Ristmike ületamine S233/2 Ristmike ületamine S234 Sõiduki manööverdamine erinevates liiklusoludes S235 Sõiduki iseseisev juhtimine etteantud teekonnal
Teema lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks 3. moodulis. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt Eestimaa regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrите sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Teema üldesmärgid	Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiklussituatsioonides osalemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt; * omab teel sõitmisel erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi; * teab erineva liiklusega teedel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; * mõistab, et juhil kui suurema ohuallika valdajal tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; * omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada; * on võimeline kohanema liikluses toimuvate muutustega; * on võimeline hindama olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; * on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.

S31	Möödasõit, möödumine ja überpõige
------------	--

Teema lühikirjeldus	<p>Teema raames väljaspool asulat läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine jms. Teema raames viiakse läbi sõidutund teelõigul, kus möödasõidu, möödumise ja ümberpõike õpetamisega teisi liiklejaid oluliselt ei häirita. Tavaliikluses on õppesõidukiga keeruline leida võimalust möödasõidu õpetamiseks – pole sõidukeid, kellest mööda sõita. Seepärast viiakse võimalusel sõidutund läbi 2-3 õppesõidukiga. Jäädes sõitma 10-20 km/h väiksema sõidukiirusega kui on suurim lubatud sõidukiirus ja/või oludele vastav sõidukiirus konkreetsel teelõigul, saab kordamööda pakkuda üksteisele võimalust mööda sõita. Teiseks sõidukiks võib olla ka mõni muu, õppesõidukiks mitte kohandatud harjutuse läbiviimist abistav sõiduk, kuid oma sõidutunni juhib iga õpilane õppesõidukiga. Sõidutunni käigus juhib iga õpilane vähemalt ühe sõidutunni. Sellel ajal kui üks õpilastest sõidab, jälgivad teised tema sõitu. Reflekteeritakse nähtu ja kogetu üle – kas möödasõit oli ohutu, kuidas minul läks võrreldes teistega, mis läks hästi, mida võiks teha teist moodi, kas pikivahe enne ja pärast möödasõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms. Sõidutundi juhib õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn arengutreeningu meetodit. Sõiduõpe on võimalik läbida ka selleks kohandatud simulaatoril.</p>
Teema üldeesmärgid	<p>Luaa eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks ning väljaspool asulat peatumiseks ja parkimiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luaa eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; * mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver; * oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuunavööndi kaudu; * oskab käituda möödasõidetava rollis; * oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat; * omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.

Teema lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisseadet ja/või kaarti . Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi. Soovitav kasutada selle teema läbimisel rühmaõpet. Iga õpilane peab juhtima ühe sõidutunni.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; * mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; * on motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima. * sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine;

S33	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine jaguneb järgmisteks teemadeks: S33/1 Keskkonda säästev sõiduki juhtimine S33/2 Keskkonda säästev sõiduki juhtimine maanteel S33/3 Keskkonda säästev sõiduki juhtimine maanteel
Teema lühikirjeldus	Autojuhi peamised võimalused sõites keskkonda säästa on: teha tähelepanekuid piisavalt kaugelt, hoida piisavat piki- ja külghaiget , planeerida sõitu eesmärgiga võimaluse korral mitte seisma jääda, kasutada antud olukorras võimalikult kõrget käiku, kiirendada reipalt. Rõhutatakse, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis. Sõidu ajal mõõdetakse keskmist ja hetkelist kütuse kulu.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused keskkonda säästva sõiduviisi kujunemiseks. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Toetada plaani koostamist tegevuste kohta, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt; * mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole midagi keerulist; * on motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt; * omab realistlikku arusaama isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; * on teinud plaani, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamaks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

	Sõitmine individuaalse programmi järgi (tunni teema valitakse eelnevate
--	--

	teemade seast vastavalt iga õpilase individuaalsele vajadusele)
Teema lühikirjeldus	Mõeldakse läbi õpilase tugevad ja nõrgad oskused ning lepitakse kokku tunni teema vastavalt õpilase oskuste täiendamise vajadustele. Tunni teema valitakse eelnevate teemade seast.
Teema üldesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luuakse eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * on korranud sõiduteemasid, milles oli varem ebakindel; * tunneb ennast kindlamalt varem kahtlevates teemades; * tunneb vastutust oma õppimise eest.

S34	Iseseisev sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal ja tagasiside kursuse kohta
Teema lühikirjeldus	Enne koolituskursuse tunnistuse väljastamist peab tulevane juht olema omandanud mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooni taseme.
Teema üldesmärgid	Võtta kokku kogu õppe sõiduteemad ning anda tagasiside tulevase juhi sõiduoskuste hetkeseisust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * on saavutanud mootorsõidukijuhi kvalifikatsiooninõuete taseme.

3.3. Algastme libedasõidu koolituse teooriaõpe

RT1/1, RT1/2	Peatamisteedekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
Teema lühikirjeldus	Et juht oleks võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teaks, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab ta teadma, kui kiiresti on võimalik sõiduk peatada. Peatamisteedekonna pikkus sõltub sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Näidatakse, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt peatamisteedekonna pikkust.
Teema üldesmärgid	Näitlikustada juhi võimalusi sõiduk peatada erinevatelt sõidukiirustelt. Luua eeldused mõistmaks, et sõidukit ei saa hetkega seisma ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi; kui ruumi on vähe, tuleb vähendada sõidukiirust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; * mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; * mõistab erinevate tee- ja ilmastikuolude iseärasusi ning nende mõju sõiduki juhitavusele; * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega.

3.4. Algastme libedaraja koolituse sõiduõpe

RS	Algastme libedaraja riskivältimise harjutused
-----------	--

Teema lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahe valikuks peab õpilane teadma, kui kiiresti on ta võimeline sõiduki peatama. Koolituse käigus näitlikustatakse pidurdusteeconna sõltuvust teekatte iseärasuskiirusest. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist erinevalt sõidukiirusest erineval teekattel. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused äkkpidurdamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luua eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahega.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * oskab sooritada äkkpidurduse; * mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; * omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada; * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.

3.5. Algastme pimedaja koolituse teooriaõpe

PT	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Teema lühikirjeldus	Pimeda ajal sõites tuleb osata valida sõidukiiruse, mis võimaldab sõiduki peatada nähtavuse piires. Omandatakse tulede kasutamise seotud reeglid. Näidatakse nähtavust erinevate tuledega vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites; millised on juhi võimalused erineva sõidukiiruse puhul ohu märkamisel tegutseda; kuidas muuta teel seisev sõiduk ja sõiduki ümber toimetavad inimesed teistele liiklejatele nähtavaks. Teooriaõpe ja praktikum viiakse läbi muuks liikluseks suletud valgustamata alal või õppesõiduväljakul. Õpet on võimalik läbida ka nõuetele vastaval simulaatoril.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused tulede õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimedaja sõitmisega seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; * mõistab, et pimedaja ajal on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele, ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega; * saab aru pimedaja ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.

3.6. Algastme pimedaja koolituse sõiduõpe

PS	Pimeda ajal sõiduki juhtimine
Teema lühikirjeldus	Harjutatakse teooriaõppes (praktikumis) "Pimeda ajal sõiduki juhtimine" õpitut tavalikliiklusega teel – tulede õiget kasutamist möödasõidul ja vastastikusel kohtumisel ning peatumisel, oludele vastava sõidukiiruse valikut, tähelepanu suunamist jms. Sõiduõpe on võimalik läbida ka nõuetele vastaval simulaatoril.
Teema üldesmärgid	Luu eeldused pimedaja ajal sõiduki juhtimiseks vajalike oskuste kujunemiseks ja pimedaja ajal sõiduki juhtimisega seotud ohtude mõistmiseks. Luu eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, pimedaja ajal sõiduki juhtimisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luu eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit pimedaja ajal oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahega ning kasutada õigesti tulesid.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * oskab tulede õige kasutamise parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha; * mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust; * teab pimedaja ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte; * oskab oma käitumisega vähendada pimedaja ajal sõiduki juhtimisega seotud riske; * tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedaja ajal, ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

3.7. Mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse teooriaõpe

EA01	Abi kutsumine, õnnetusolukorra hindamine ja õnnetusolukorras
------	--

	tegutsemine
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab, kuidas kutsuda abi ning suhelda häirekeskusega; * teab, kuidas hinnata õnnetusolukorda; * teab, kuidas tegutseda õnnetusolukorras (sealhulgas toime tulla paanikaga); * teab, kuidas kasutada mootorsõiduki esmaabikomplekti.
EA02	Verejooksu sulgemine, haavade sidumise võtted
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab, kuidas peatada väliseid verejookse; * mõistab haavade sidumise reegleid ja võtteid; * teab, kuidas kasutada sidemeid ja kolmnurkrätikut.
EA03	Luumurrud, seljavigastused
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * mõistab luumurdudega kaasnevaid ohtusid; * teab lahastamise reegleid; * mõistab lahastamisega seotud ohtusid * teab liigesetraumade (sealhulgas nihestuste ja nikastuste) tunnuseid; * teab, millal kahtlustada seljavigastust.
EA04, EA05	Kannatanu seisundi hindamine (sealhulgas kannatanu asendi muutmisega seotud ohud), esmaabi olemus ja üldpõhimõtted, välistingimustes abiandmise iseärasused, edasise tervisekahju ennetamine
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * teab esmaabi üldpõhimõtteid ja esmaabi olemust; * mõistab välistingimustes abiandmise iseärasusi; * teab, kuidas ennetada edasist tervisekahju; * teab kannatanu seisundi hindamise algoritmi; * mõistab kannatanu asendi muutmisega seotud ohtusid.
EA06	Esmaabi vigastuste korral – keha pindmised ja sügavad vigastused (sealhulgas liiklusõnnetusele iseloomulikud vigastused), sisemised verejooksud
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * tunneb ära erinevate kehaosade põrutused ja muljumised; * mõistab sisemiste verejooksude ohtlikkust; * teab esmaabi võtteid keha pindmiste ja sügavate vigastuste korral; * teab liiklusõnnetusele iseloomulikke vigastusi.
EA07	Esmaabi teadvusetuse korral – vabade hingamisteede tagamine, hapnikupuudusest põhjustatud ajukahjustuse ennetamine, elustamine
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * tunneb ära inimese teadvusetu oleku;

	<ul style="list-style-type: none"> * teab, kuidas vabastada hingamisteid ja tagada vabastatud hingamisteed; * teab, kuidas ennetada hapnikupuudusest põhjustatud ajukahjustuse teket * teab, kuidas eemaldada hingamisteedest võõrkeha; * teab elustamise algoritmi ja tehnikat.
--	--

EA08	Esmaabi põletuse ja külmakahjustuse korral sõltuvalt põhjustest (termilised, keemilised)
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * tunneb ära külmakahjustuse ja põletuse sõltuvalt põhjustest (termilised, keemilised); * teab esmaabi põletuse ja külmakahjustuse korral.

EA09	Meditatsioonilise šoki olemus ja šokiseisundis kannatanu abistamine
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * mõistab meditsiinilise šoki olemust; * teab, kuidas abistada šokiseisundis kannatanut.

EA10	Mürgistused, hammustused (rästik, loomad, herilase mesilaste nõelamisest tingitud ohud anafülaktiline šokk. Psühholoogiline esmaabi, mitme erineva vigastusega kannatanu abistamise algoritm
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * mõistab, mis viisil tekivad mürgistused; * mõistab rästiku ja loomade hammustusest ning herilaste ja mesilaste nõelamisest tingitud ohtusid; * mõistab anafülaktiline šoki olemust; * mõistab psühholoogiline esmaabi vajalikkust; * teab mitme erineva vigastusega kannatanu abistamise algoritmi.

3.8. Mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse praktikaõpe

EAP	Esmaabi praktikum ja teadmiste kontroll õppeklassis
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * oskab avada hingamisteid; * oskab elustamisvõtteid; * oskab peatada välist verejooksu; * oskab siduda erinevatel kehaosadel olevaid haavu; * oskab leida kannatanule sobivat asendit luumurrude korral; * oskab ohutult seada kannatanu õigesse asendisse (šokiasend, stabiilne külgasend); * oskab kasutada mootorsõiduki esmaabikomplekti; * oskab abistada teadvusel ja teadvusetut kannatanut; * on sooritanud teadmiste kontrolli positiivsele tulemusele.

3.9. Lõppastme koolituse teooriaõpe

LT1/1, LT1/2, LT1/3	Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeludes. Liiklusõnnetuste tekkimise põhjused.
Teema lühikirjeldus	Liiklusõnnetuste peamised põhjused on: <ul style="list-style-type: none"> * tähelepanuga seonduv – juht sai liiga vähe/liiga palju/liiga keerukat informatsiooni liiklussituatsiooni kohta;

	<ul style="list-style-type: none"> * juhi psühho-füsioloogiline seisund ei vastanud nõuetele; juhi emotsionaalne seisund ei olnud hea, mistõttu ta käitus soovitus erinevalt; * juht ei mõistnud olemasoleva informatsiooni tähtsust; tal oli vale ettekujutus oma vilumustest/oskustest sõidukit juhtida; juhil puudusid teadmised kuidas konkreetses olukorras käituda, puudus automatiseerunud käitumismuster niisuguses olukorras toimetulekuks või olid välja kujunenud ohtlikud käitumismustrid; ta ei ole teadlik oma käitumise tagajärgedest, ta ei mõista seost oma käitumise ja liikluses toimuva vahel; * sõidu motiivid suurendavad riskantset käitumist; * hoiakud ohutu ja säästliku liiklemise suhtes suurendavad riskantset käitumist. <p>Teema raames arutletakse kuidas ülalnimetatud põhjustest tingitud õnnetusi ära hoida.</p>
Teema üldesmärgid	Luu õpikeskkond, kus kujuneb või süveneb arusaam säästliku, ohutu ja teiste liiklejadega arvestava sõiduviisi eelistest. Luuakse eeldused enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest riskidest teadlikuks saamiseks ja oskuste kujunemisele nendega oma käitumises arvestada.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * teab ohte suurendavaid tegureid liikluses; * mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid; * teab, millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine; * tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku külgi, ning oskab oma käitumises nendega arvestada; * on rohkem motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejadega arvestavalt.

LT2	Libedasõidu riskivältimise praktikum
Teema lühikirjeldus	Et juht oleks võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teaks, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab teadma, millised on juhi võimalused äkkolukorras käituda (sõiduk seisma jätta, takistusest ümber põigata, juhitud taastada). Praktikumi käigus näitlikustatakse, et juhi võimalused äkkolukorras tegutseda sõltuvad sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul, turvahallis ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Praktikum viiakse läbi soovitatavalt

	rühmaõppena. Rühma maksimumsuurus on 12 õpilast.
Teema üldeesmärgid	<p>Luu eeldused arusaamise kujunemiseks, et lihtsam juhtida ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt kui võtta midagi ette äkkolukorras ohutuse taastamiseks. Näidata, et:</p> <ul style="list-style-type: none"> * blokeeritud rattaga auto ei ole juhitav; * peatamisteedonna pikkus sõltub sõidukiirusest ja teekatete iseärasustest; * sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi; * kui ruumi on vähe, tuleb vähendada kiirust; * juhi võimalused tegutseda äkkolukorras on vähesed.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> * teab kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; * mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; * mõistab, et libedal teel on pidurdusteedonnad palju pikem kui kuival asfaldil; * mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteedonna pikkus erinev; * omab motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.

3.10. Lõppastme koolituse sõiduõpe

LS1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine
Teema lühikirjeldus	Õpilane ja õpetaja otsivad koostöös võimalusi süvendada keskkonda säästvat, riske vältivat ja teisi liiklejaid arvestavat sõiduviisi. Teema koosneb sõidu hindamise, tagasiside ning keskkonda säästva, riskevältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise etapist. Sõiduõppes mõõdetakse keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust. Kui õpilasel on võimalus ja soov, siis sõidutund viiakse läbi õpilase autoga ja oma vastutusel. Kui õpilase autol ei ole seadmeid, mille abil mõõta keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust, viiakse sõidutund läbi autokooli autoga
Teema üldeesmärgid	Lua eeldused keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvenemiseks ja realistlikku arusaamise kujunemiseks isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest; * on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

LS2	Libedaraja riskivältimise harjutused
Teema lühikirjeldus	Sõidutund viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul koos lõppastme koolituse teooriaõppe „Libedasõidu riskivältimise praktikum“ läbimisega. Analüüsitakse peatamisteedkonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatteiseärasustest jms, mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul ning kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida. Harjutatakse äkkpidurdamist ja takistusest ümber põikamist.
Teema üldeesmärgid	Luu eeldused: <ul style="list-style-type: none"> * oma võimete/oskuste ja toimetuleku võimaluste hindamiseks * äkkolukorras käitumiseks; * mõistmaks, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud; * motivatsiooni suurenemiseks juhtida sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> * omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest; * oskab äkkpidurdamist; * oskab kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid; * oskab valida vastavalt tee olukorrale ja -trajektoorile erinevaid pidurdamistehnikaid ja mõistab sõiduki juhitavust pidurdusprotsessi vältel; * mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ohutuse taastamiseks ette võtta on piiratud; * on motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.